

Panun pakinoita

Sataa ja koulut alkavat. Toisten mielestä edellinen, toisten jälkimmäinen on ikävämpää. Näissä merkeissä on mukava muistella kesää. Pakinan aiheena oli kerran leinikki, joka sitten olikin aiheena perusteellisenpuolueiseen kasvi-innostukseen Kesälämmekin piirissä. Lapset eivät tosin vielä ole kasvienkeruussa, mutta muistaen ne omat kokemukset olisikin ehkä viisasta saada heidät siihen innostumaan jo ennenkuin siitä tehdään koulumainen pakko. Ja vaikka tiedän monta kertaa kasvatopsykologiassa erehtyneeni, niin epäilen pahoin nyt aavistaneeni nykäistä oikeasta narusta. Tietysti joku Aku Ankka ja Alibaba on mielenkiintoisempaa, kun se vain sattuu samanaikaisesti kohdille, mutta hyvällä menestyksellä meillä jo on "tutkittu" kasveja. Päätimme ensin ottaa selville montako leinikkiä sitä meidän pihassa kasvaa. Päädyimme niitty-, kevät- ja suikeroleinikkeihin. Sitten arvuutin perhettä kysymällä montako puulajia pihassamme kasvaa. Itse olin tietysti salassa laskenut ja löytänyt erään yksilön, jota ei koskaan oltu tiedetty aitauksessamme olevaksi. Puulajeja kertyi kymmenen, joista kolme kolmattakymmentä vuotta sitten istutettuja.

Tämä meidän Kesälämme, jonka luonnonkauneutta — lähinnä siis merimaiseman, meren, taivaan ja auringon yhteisen värileikin seurauksena — minulla aina joskus on ollut tilaisuus kehua, on itseasiassa varsin karu pläntti Herramme yrttitarhassa, hiekkamaata hehtaarin verran, viljelyksen pääartikkeleina mustikat, puolukat, männyn- ja kuusenkävyt. Tuli mieleeni, että tällaisen tyypillisen pohjanlahtelaisen pohjoisrannan viljelemättömän pihan kasvullisuus olisi kiintoisa tutkia, kun ei sitä älynnyt tehdä silloin, aikanaan. Ja nyt, tätä kirjoittaessani, minulla on jo sellainen tunne, että olen saanut amnestian kaikesta muinaisesta leväperäisyydestäni ja moraalisesta koroituksen arvosanoihin, joista pyydän saada vaieta.

Puulajitutkimuksen jälkeen paukautin nim. summassa, että tältä armaalta kotipihalta löytyy istuttamatta 50 kasvia. Kesälän emäntä suvaitsi kyllä hieman epäillä ja suurelta luku minustakin tuntui, lapset sitä vallan kunnioittavasti kuuntelivat. Ryhdyttiin merkitsemään muistiin kaikki tänä kesänä kukkineet kukat tai muuten tavatut ruohot ja vähän väliä sai joku lapsista juosta pihalle hakemaan senjäsentäköisen kukkan, joka sitten opetettiin kaikille. Nykyisin jo pysähdymme pihalla kuin konsanaan naapurimme Joutava ja lapset osaaivat nimet kymmenille kasveille. Niin, ilmeni, että minun tavoitteeni 50 oli varsin näppärästi saavutettavissa. 10 puulajia, viisi pensasta ja sitten päivänkakkara, keltano, voikukka, hiirenherne, apilat, horsma, ailakki, metsätähti, erilaiset marjat — voi veikkoset, niitähän kertyy. Ja juuri kun luulee, että nyt ei ainakaan enää mitään tuttuja puuta, niin huomaa, että juolukka ja nokkonen ovat unohtuneet ja sammaleet ja jäkälät.

Mutta miten kiusallista nyt huomata, ettei tunne kaikkia "alustalaisiaan". Juomalasisissa odottaa nyt kaksi peräti tuttua

kukkivaa kukkaa päästäjäänsä, mutta kukaan perheestä ei saa niiden nimiä mieleensä, vaikka kielellä on. Saatuaani kaikki mahdolliset kukat kokoon ja hämmästytyäni niiden monilukuisuutta, ryhdyin erottelemaan toisistaan heiniä, rikkaruohoja ja kaikenmoisia sellaisia, mutta tunsin niistä nimeltä vain aniharvoja, niin että tällä hetkellä odottelee puhtaassa puriini-pullossa kymmenen seläistä "heinää", joita kukaan ei osaa kutsua muiksi kuin heiniksi. Tulos on kotipihamme hyväksi 10 puuta, 5 pensasta, 36 nimettyä kukkaa ja muuta kasvivelävää sekä ne 2 kiusallisen tuttua kukkaa ja 10 erilaista heinää, joskohta jo kahdeksaisen koulutiedot omaava mahtaisi viimemainittuja voida eritellä toiset kymmenen. Lisäksi tulevat sitten viihtymään ruvenneet emäntävään istuttamat monivuotiset puutarhakasvit, joista joku alkaa jo levitä "luontoon". Kasviota olen minäkin yrittänyt tutkia, mutta tahtoo mennä sekaisin niiden lyhennysten kanssa, samoin sellaisten laatusanojen kuin "kalju", "syväliuskainen", "haarovia", "nirhalaitainen" — voi, voi, kyllähän ne kaikki joskus piti yrittää oppia. Saa vain toivoa, että lapset joskus pääsisivät oppikouluun ja opettaisivat vanhempiaan.

Tällaiselta pihalta, joka on tyypillistä havumetsän aluskasvillisuutta, ei harvinaisuuksia löydy. Ei kasva kuivalla rannallamme lempikukkani Siperian esikkokaan (primula siberica), niemen poikki täytyy se aina juhannuksen maissa käydä hakemassa. On sensijaan hienotuoksuinen talvikki, yksikukkainen (pyrola uniflora), jota vaalitaan niin hellästi, ettei sitä yleensä raskita maljakoonkaan ottaa. Muistelen kuitenkin, että kolmattakymmentä vuotta sitten saman saunapolun varressa kasvoi kaksi muutakin talvikkia, rotundifolia ja joku kolmas, mutta ei ole näkynyt nyt.

Älkäämme kuitenkaan kaivatko harvinaisuuksia, sillä jonkun ikitutun Pohjolan vanhan (linnaea borealis) suloinen vieno tuoksu vetää vertoja mil-le hyvänsä priimahajurvedelle, ylikin menee, ja jokainen on myös huomannut kuinka ihastuttavia ryhmiä voi muodostaa huoneensa nurkkauksiin päivänkakkaroista, paulakukan punapallukoista ja sinkelloista tai korkeavartisista keltanoista tai puna-aillakeista ja kakkaroista ja kun juhlapäivän gladilukset kuivuvat sopii korkea lattiamaljako täyttää valikoituilla rotuhorsmilla, joiden kauneuden ja arvon vasta silloin huomaa.

Antoisa on yrttitarhamme! Antakaamme sille arvoa elämämme sulostuttajana!

Panu